

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عربی (۱)

رشتهٔ ادبیات و علوم انسانی

پایهٔ دهم

دورهٔ دوم متوسطه

۱۳۹۵

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب:

عربی (۱) پایه دهم دوره دوم متوسطه - ۱۱۰۲۰۷

پدیدآورنده:

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:

دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:

حبیب تقوایی، علی‌جان‌بزرگی، حسن حیدری، سید محمد دلبری، سید مهدی سیف، عبدالله یزدانی

و فاطمه یوسف نژاد (اعضای شورای برنامه‌ریزی)

عادل اشکیوس، محی‌الدین بهرام‌محمدیان، علی چراغی و اباندر عجاجی (اعضای گروه تألیف) -

سید اکبر میرجعفری (ویراستار)

مدیریت آماده‌سازی هنری:

اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

شناسه افزوده آماده‌سازی:

لیدا نیک‌روش (مدیر امور فنی و چاپ) - مؤسسه فرهنگی هنری نقطه گرافیک (طراحی گرافیک،

طراحی جلد و صفحه‌آرایی) - حسین چراغی، علی مظاهری نظری فر، زینت بهشتی شیرازی،

فریبا سیر، مریم دهقان زاده (امور آماده‌سازی)

نشانی سازمان:

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبگاه: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir

ناشر:

شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران تهران: کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان

۶۱ (دارویش) تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه:

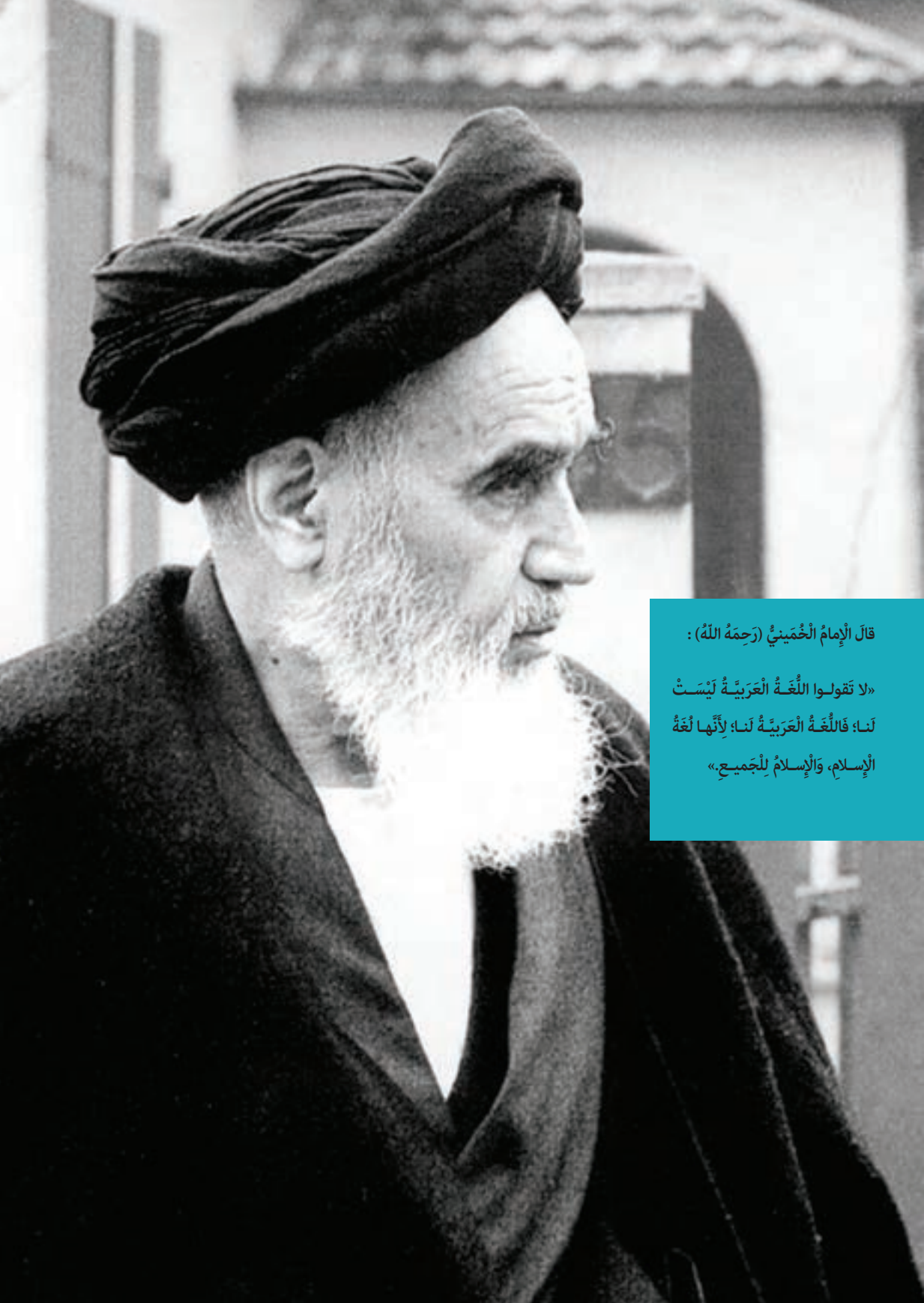
شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ:

چاپ اول ۱۳۹۵

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۴۸۳-۱

ISBN: 978-964-05-2483-1

قَالَ الْإِمَامُ الْخُمَيْنِي (رَحِمَهُ اللَّهُ) :

«لَا تَقُولُوا اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ لَيْسَتْ

لَنَا؛ فَاللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ لَنَا؛ لِأَنَّهَا لُغَةُ

الْإِسْلَامِ، وَالْإِسْلَامُ لِلْجَمِيعِ.»

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع، بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

الفهرس

■ بيشگفتار ..... الف

■ الدرس الأول ١

----- ذاك هو الله + صيغ الأفعال + التعارف

■ الدرس الثاني ١١

----- إنكم مسؤولون + الأعداد من واحد إلى مئة + في مطار النجف

■ الدرس الثالث ٢٣

----- مطر السمك + الفعل الثلاثي المجرد والمزيد (١) + في قسم الجوازات

■ الدرس الرابع ٣٧

----- التعميش السلمي + الفعل الثلاثي المزيد (٢) + في صالة التفتيش

■ الدرس الخامس ٤٩

----- ﴿هذا خلق الله﴾ + الجملة الفعلية والاسمية + مع سائق سيارة الأجرة

■ الدرس السادس ٦٣

----- المعالم الخلابة + إعراب أجزاء الجملة الاسمية والفعلية + في الصيدلية

■ الدرس السابع ٧٧

----- صناعة النفط + الفعل المجهول + مع مسؤول استقبال الفندق

■ الدرس الثامن ٩٥

----- يا من في البحار عجائبه + أجاز والمجور و نون الوقاية + مع مشرف الخدمات

■ المعجم ١١١

پیشگفتار

سخنی با دبیران، گروه‌های آموزشی، مدیران مدارس و اولیای دانش‌آموزان

دبیر عربی برای تدریس این کتاب باید:

۱. کتاب‌های عربی پایه‌های هفتم تا نهم را تدریس یا به دقت مطالعه و بررسی کرده باشد.
۲. دوره آموزشی توجیهی ضمن خدمت این کتاب را گذرانده باشد.
۳. کتاب معلم (راهنمای تدریس و ارزشیابی) و نرم‌افزار «بر فراز آسمان» را با دقت کافی بررسی کرده باشد.

خدای را سپاسگزاریم که به ما توفیق داد تا با نگارش کتاب درسی آموزش زبان عربی ویژه رشته ادبیات و علوم انسانی به جوانان کشور عزیزمان خدمتی فرهنگی ارائه دهیم. رویکرد برنامه درسی عربی بر اساس برنامه درسی ملی این است:

«پرورش مهارت‌های زبانی به منظور تقویت فهم قرآن و متون دینی و کمک به زبان و ادبیات فارسی»

شیوه تألیف کتاب‌های عربی هفتم تا دهم متن‌محوری است. متن‌محوری به معنای نفی قواعد نیست؛ در این کتاب قواعد در خدمت فهم زبان است؛ لذا بخش مهمی از کتاب درسی و نیز بارم‌بندی را قواعد تشکیل می‌دهد.

شایستگی مورد نظر برای دانش‌آموز پایه دهم رشته ادبیات و علوم انسانی این است که بتواند در پایان سال تحصیلی، متون و عبارات ساده عربی را درست بخواند و معنای آنها را بفهمد و ترجمه کند. در این کتاب علاوه بر حدود ۳۵۰ کلمه جدید کتاب عربی پایه دهم، ۸۱۹ واژه عربی هفتم، هشتم و نهم نیز تکرار شده‌اند؛ پس در حقیقت هدف این کتاب در بخش واژگان، آموزش حدود ۱۲۰۰ واژه پربسامد زبان عربی است.

این کتاب با توجه به اسناد بالادستی «قانون اساسی»، «برنامه درسی ملی» و «راهنمای برنامه درسی» نوشته شده است. برنامه درسی ملی، مهم‌ترین سند برای تألیف کتاب‌های درسی است. راهنمای برنامه درسی عربی نیز نقشه راه برای تألیف تمام کتاب‌های درسی عربی است. کلمات به کاررفته در کتاب‌های عربی، پرکاربردترین واژگان زبان عربی است که در قرآن، احادیث، روایات و زبان و ادبیات فارسی بسیار به کار رفته‌اند.

تصاویر، عبارات و متون کتاب به ابعاد تربیتی و فرهنگی نیز توجه دارند.

از آنجا که یکی از چهار مهارت زبانی «سخن گفتن» است و به استناد برنامه درسی ملی و از آنجا که درس عربی در رشته ادبیات و علوم انسانی یک درس اختصاصی است؛ مکالمات کوتاهی در کتاب

گنجانده شده است. مکالمه بستری مناسب برای آموزش هر زبانی است و کلاس درس را جذاب، شاداب، پرتحرک و فعال می‌سازد.

مهم‌ترین تأکیدات درباره شیوه تدریس و ارزشیابی کتاب:

۱. طراحی هر گونه آزمونی (کنکور، داخلی مدرسه، هماهنگ استانی یا کشوری، مسابقات علمی) تابع اهداف کتاب درسی و در چارچوب آن است. این تذکر به ویژه برای طرح سؤال کنکور است و در صورت تخلف، آن آزمون رسماً از نظر وزارت آموزش و پرورش فاقد اعتبار رسمی است. این تأکیدات در حکم یک بخشنامه اداری و لازم الاجراست.

۲. این کتاب شامل هشت درس است. هر درس در سه جلسه آموزشی تدریس می‌شود.

۳. دانش آموز پایه دهم در دوره اول متوسطه با این ساختارها آشنا شده است:

فعل‌های ماضی، مضارع، امر، نهی، نفی، مستقبل، معادل ماضی استمراری، ترکیب اضافی و وصفی برای ترجمه ترکیب مخلوط مانند «أَخَوْتُ الصَّغِيرَ» هدف از آموزش ترکیب وصفی و اضافی در عربی پایه نهم این بوده که دانش آموز بتواند ترکیب‌هایی مانند «أَخِي الْعَزِيزُ» را داخل جمله (نه بیرون از جمله) ترجمه کند.

وزن و ریشه کلمات، اسم اشاره، کلمات پرسشی، و ساعت خوانی؛ در ساعت خوانی فقط ساعت کامل، ربع و نیم آموزش داده شده؛ مثلاً «چهار و بیست و پنج دقیقه» آموزش داده نشده است.

۴. هرچند درس اول دوره آموخته‌های پیشین است؛ اما در سایر درس‌ها نیز این دوره انجام شده است. ۵. در درس دوم، عددها آموزش داده می‌شوند. اهمیت آموزش اعداد بر کسی پوشیده نیست. در متوسطه اول عددهای اصلی و ترتیبی تا ۱۲ آموزش داده شده‌اند. در این کتاب عددهای اصلی از یک تا صد و عددهای ترتیبی از یکم تا بیستم آموزش داده خواهد شد. مباحث مطابقت عدد و معدود و ویژگی‌های معدود جزء اهداف آموزشی کتاب نیست و از طرح آنها خودداری شود. بدیهی است که در کتاب درسی این مطابقت‌ها در متون و عبارات وجود دارد و دانش آموز با دقت در آنها می‌تواند این ظرافت‌ها را کشف کند؛ اما آموزش و ارزشیابی آنها مد نظر نیست.

۶. دانش آموزان در متوسطه اول با هر دو فعل مجز و مزید در کتاب درسی آشنا شده‌اند؛ هرچند در تمرینات فقط با صرف فعل‌های ثلاثی مجز صحیح و سالم مواجه شده‌اند؛ اما فعل‌های مزید و حتی فعل‌های مهموز، مضاعف و معتل نیز در کتاب به کار رفته است؛ مانند اَمَنْ، اِبْتَسَمَ، اَتَى، اَجَابَ، اَحَبَّ، اِحْتَرَقَ، اِشْتَرَى، اَصَابَ، اَعْطَى، تَخَرَّجَ، حَاوَلَ، حَدَرَ، زَادَ و ... دانش آموز قبلاً با شناسه‌های فعل‌های ثلاثی مجز آشنا شده است. در حقیقت هدف آموزشی این دو درس این است که با استفاده از آموخته‌های سه سال اول با فعل‌هایی آشنا شود که فعل ماضی سوم شخص مفرد آنها «ثلاثی مزید» بیش از سه حرف است. تشخیص ثلاثی مزید از ثلاثی مجز، ذکر نوع باب، ساخت

یا صرف فعل و ترجمه از فارسی به عربی آن از اهداف آموزشی نیست. دانش‌آموز فقط باید بتواند فعل و مصدر ثلاثی مزید را درست ترجمه کند و ماضی، مضارع، امر و نهی و مصدر آنها را از هم درست تشخیص دهد.

در بخش واژه‌نامه، مضارع و مصدر فعل‌های ماضی ثلاثی مزید مدام تکرار شده است تا دانش‌آموز کم‌کم این فعل‌ها را بشناسد؛ اما مصدر فعل‌هایی مانند دَلَّ، سَارَ، رَجَا، رَضِيَ و ... چون قیاسی نیستند، نیامده‌اند.

۷. در درس پنجم، جمله اسمیه و فعلیه تدریس می‌شود. هدف، شناخت اجزای جمله یعنی فعل، فاعل، مفعول به، مبتدا و خبر است؛ اما قرار دادن اِعراب کلمات هدف نیست.

۸. در درس ششم، اِعراب جمله اسمیه و فعلیه و چهار حالت اعراب (رفع، نصب، جر و جزم) آموزش داده شده است. هدف، شناخت اجزای جملات است و توانایی نهادن اعراب (اعراب‌گذاری) هدف آموزشی نیست.

۹. در درس هفتم، فعل مجهول تدریس می‌شود. هدف این است که دانش‌آموز جمله‌های دارای فعل مجهول را درست معنا کند. تبدیل جمله دارای فعل معلوم به مجهول و برعکس هدف نیست.

۱۰. در درس هشتم، معانی حروف جر آموزش داده می‌شود. دانش‌آموز باید بتواند حروف جر و جار و مجرور را در جمله تشخیص دهد؛ نهادن اِعراب جر در اسم مجرور هدف نیست. در این درس نون وقایه نیز تدریس شده است؛ اما ساخت مدّ نظر نیست.

۱۱. در طراحی سؤال درک مطلب به ویژه در کنکور باید از متون کتاب استفاده شود. در صورتی که متنی غیر از کتاب درسی طرح می‌شود، باید هیچ واژه‌ای خارج از واژگان انتهای کتاب نداشته باشد یا اینکه ترجمه فارسی آنها ذیل متن داده شود. همچنین نباید ساختاری متفاوت با قواعد کتاب درسی در آنها باشد.

۱۲. التحلیل الصرفی و الإعراب (تجزیه و ترکیب) از اهداف این کتاب نیست؛ اما دانش‌آموز به عنوان نمونه باید تشخیص دهد که «کاتِب» و «مکتوب» اسم فاعل و مفعول‌اند؛ یا «استَرَجِعْ» فعل امر است و معنای «کاتِب»، «مکتوب» و «استَرَجِعْ» را بداند.

۱۳. صورت سؤال به زبان عربی است؛ اما شایسته نیست واژگانی در آن باشد که دانش‌آموز نخوانده باشد. ۱۴. مضارع و مصدر برخی فعل‌های ثلاثی مجرد که مصدرشان در کتاب درسی یا در زبان فارسی به کار رفته است، در واژه‌نامه کتاب آمده است؛ اما طرح سؤال امتحانی یا کنکور از آنها هدف نیست. ۱۵. نیازی به ارائه جزوه مکمل قواعد به دانش‌آموز نیست. هرچه لازم بوده در کتاب آمده است یا در سال‌های بعد خواهد آمد.

۱۶. مکالمه، نمایش، سرود، ترجمه تصویری، پژوهش و داستان‌نویسی کار عملی در درس عربی محسوب می‌شود. انجام بخش پژوهش خارج از کلاس است و ارائه گزارش مربوط به آن بستگی به

وقت کلاس دارد.

۱۷. جمله‌سازی، تشکیل، تعریب، تبدیل از صیغه‌ای به صیغه دیگر و نهادن اعراب از اهداف کتاب درسی نیست.

۱۸. در سایه درست خواندن، درست فهمیدن و ترجمه درست، مهارت سخن گفتن نیز حاصل خواهد شد. باید توجه داشته باشیم که شمار اندکی از دانش‌آموزان قادرند هنگام سخن گفتن ظرافت‌های دستوری را به خاطر بیاورند و رعایت کنند و این کاملاً طبیعی است؛ زیرا به یاد آوردن قواعد، هنگام سخن گفتن برای هر زبان‌آموزی دشوار است. در سخن گفتن سرعت عمل لازم است و با آزمون کتبی قابل مقایسه نیست. اگر به این نکته بسیار مهم توجه نشود، بدترین ضربه در آموزش مهارت سخن گفتن به دانش‌آموز وارد می‌شود. نظر به دشواری مکالمه باید در امتحانات، مسابقات و کنکور صرفاً از همان عبارات موجود در کتاب سؤال طرح گردد.

۱۹. آموزش فعل و ضمیر در سه کتاب عربی متوسطه اول بومی‌سازی شده و بر اساس دستور زبان فارسی و به صورت (من، تو، او، ما، شما، ایشان) است. سبک پیشین به این صورت بود: (هو، هما، هم، هي، هما، هُنَّ، اَنْتَ، اَنْتُمَا، اَنْتُمْ، اَنْتِ، اَنْتُمَا، اَنْتُنَّ، اَنَا، نَحْنُ) شیوه نوین در تدریس آزمایشی کاملاً موفق بود و دانش‌آموزان بسیار بهتر درس را آموختند. از آنجا که درس عربی در رشته علوم انسانی اختصاصی است، دانش‌آموزان باید با اصطلاحات خاص زبان عربی آشنا باشند. به همین منظور در درس اول نام صیغه‌ها به زبان عربی ذکر شده است.

۲۰. معنای کلمات در امتحان باید در جمله خواسته شود.

۲۱. روخوانی‌های دانش‌آموز و فعالیت‌های او در بخش مکالمه در طول سال نمره شفاهی دانش‌آموز را تشکیل می‌دهد.

۲۲. در کتاب جای کافی برای نوشتن ترجمه و حل تمرین در نظر گرفته شده تا نیازی به دفتر تمرین نباشد؛ اما متن دروس جای کافی ندارد، می‌توان برای متون کتاب یک ورق در کتاب نهاد، یا یک دفتر کوچک برای بخش ترجمه اختصاص داد.

۲۳. از همکاران ارجمند درخواست داریم تا با رویکرد دفتر تألیف همگام شوند؛ زیرا دانش‌آموزان با این شیوه از متوسطه اول به متوسطه دوم آمده‌اند و کتاب‌های عربی عمومی پایه‌های یازدهم و دوازدهم نیز ادامه و مکمل روش این کتاب خواهند بود.

نشانی وبگاه گروه عربی: www.arabic-dept.talif.sch.ir

سخنی با دانش آموز

عربی را می آموزیم؛ زیرا زبان قرآن و علوم و معارف اسلامی است. زبان رسمی بسیاری از کشورهای مسلمان عربی است. زبان و ادبیات فارسی با آن درآمیخته و برای فهم بهتر زبان فارسی آشنایی با زبان عربی لازم است. عربی یکی از شش زبان رسمی سازمان ملل متحد است و زبانی کامل، پرمعنا و قوی است و ادبیات آن غنی است و ...

این کتاب ادامه سه کتاب پیشین است. هرآنچه در متوسطه اول آموخته اید، در این کتاب لایه لای متون، عبارات و تمرین ها تکرار شده است؛ ترجمه متون و عبارات کتاب بر عهده شماست و دبیر نقش راهنما دارد. شما به راحتی می توانید متون را ترجمه کنید؛ به همین منظور در انتهای کتاب همه واژگان سه کتاب عربی متوسطه اول در کنار واژگان عربی دهم قرار داده شده است. استفاده از کتاب کار توصیه نمی شود. تجربه کتاب های کار متوسطه اول نشان داد که تخلّف آشکار از اهداف آموزشی در آن وجود دارد. در کتاب هایی که به نام تیزهوشان یا آمادگی برای کنکور و مسابقات طراحی می شود، مواردی می آید که از اهداف آموزشی زبان آموزی نیست؛ هدف این کتاب فهم متن است. اگر شما بتوانید متون عربی را درست بخوانید و خوب بفهمید و ترجمه کنید، خود به خود می توانید از فارسی به عربی نیز ترجمه کنید؛ اما ترجمه به عربی هدف کتاب نیست. در بخش مکالمه مطالبی کاربردی آموزش داده شده است، شما می توانید آنها را حفظ کنید و با تغییراتی در آن در کلاس با دوستانتان دو به دو تمرین کنید. از آیات و احادیث کتاب های درسی عربی می توانید در انشا و مقاله نویسی استفاده کنید. کتاب گویا نیز تهیه شده است تا با تلفظ درست متون آشنا شوید.

الدَّرْسُ الأوَّلُ

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ

وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾

الأنعام : ١

به کتاب گویا گوش کنید؛ سپس در یک کار گروهی شعر زیر را ترجمه کنید. در پایان اشکالات ترجمه را از دبیرتان بپرسید. می‌توانید یک گروه تشکیل دهید و شعر را برای جلسهٔ آینده به‌صورت سرود اجرا کنید.

مُرَاجَعَةُ دُرُوسِ الصَّفِّ السَّابِعِ وَ الثَّامِنِ وَ التَّاسِعِ

ذَاكَ هُوَ اللَّهُ

ذَاتِ الْغُصُونِ النَّضِرَةِ ^۱	أَنْظُرْ لَيْلِكَ الشَّجَرَةَ
وَ كَيْفَ صَارَتْ شَجَرَهُ	كَيْفَ نَمَتْ مِنْ حَبَّةٍ
يُخْرِجُ مِنْهَا الثَّمَرَ	فَابْحَثْ وَقُلْ مَنْ ذَا الَّذِي
جَذَوْتُهَا مُسْتَعِرَهُ	وَ أَنْظُرْ إِلَى الشَّمْسِ الَّتِي
حَرَارَةً مُنْتَشِرَهُ	فِيهَا ضِيَاءٌ وَ بِهَا
فِي الْجَوِّ مِثْلَ الشَّرَرِ	مَنْ ذَا الَّذِي أَوْجَدَهَا
أَنْعَمُهُ مِنْهُمْ مَرَهُ	ذَاكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي
وَ قُدْرَةَ مُقْتَدِرِهِ	ذُو حِكْمَةٍ بِالْعَةِ
أَوْجَدَ فِيهِ قَمَرَهُ	أَنْظُرْ إِلَى اللَّيْلِ فَمَنْ
كَالدُّرِّ الْمُنْتَشِرِ	وَ زَانَهُ بِأَنْجُمٍ

۱- الشَّاعِرُ: مَعْرُوفُ الرِّصَايُ، شَاعِرٌ عِرَاقِيٌّ مِنْ أَبِي كُرْدَيْي النَّسَبِ وَ أُمُّ تَرْكَمَانِيَّةٍ، لَهُ آثَارٌ كَثِيرَةٌ فِي النَّثْرِ وَ الشَّعْرِ.

وَأَنْظُرْ إِلَى الْعِیمِ فَمَنْ	أَنْزَلَ مِنْهُ مَطَرَهُ
فَصَيَّرَ الْأَرْضَ بِهِ	بَعْدَ اغْبِرَارٍ خَضِرَهُ
وَأَنْظُرْ إِلَى الْمَرْءِ وَقُلْ	مَنْ شَقَّ فِيهِ بَصَرَهُ
مَنْ ذَا الَّذِي جَهَّزَهُ	بِقُوَّةٍ مُفْتَكِرَهُ
ذَاكَ هُوَ اللَّهُ الَّذِي	أَنْعَمَ مِنْهُمَرَهُ

■ آموختن معنای کلمات باید در خلال ترجمهٔ متون و عبارات محقق شود.

■ به کتاب گویا گوش کنید و کلمات جدید متن را در کلاس با هم تکرار کنید.

اغْبِرَار: تیره رنگی، غبار آلودگی
 أَنْجَم: ستارگان
 أَنْزَلَ: نازل کرد
 أَنْعَم: نعمت‌ها
 أَوْجَدَ: پدید آورد
 بِالْغ: کامل
 جَذْوَةٌ: پارهٔ آتش
 جَهَّزَ: مجهَّز کرد
 خَضِرَهُ: سرسبز
 دَرَر: مرواریدها (مفرد: دُرّ)

ذا: این ← هُذَا
 ذات: دارای
 ذَاكَ: آن
 زَانٌ: زینت داد
 شَرَرَةٌ: اخگر (پارهٔ آتش)
 شَقَّ: شکافت
 صَيَّرَ: گردانید
 ضیاء: روشنایی
 غُصُون: شاخه‌ها (مفرد: غُصْن)

عِیم: ابر
 قُلْ: بگو
 مُسْتَعِرَةً: فروزان
 مُفْتَكِرَةً: اندیشمند
 مُنْهَمِرَةً: ریزان
 نَصِرَةً: تر و تازه
 نَمَتْ: رشد کرد «مؤنث»
 يُخْرِجُ: درمی‌آورد

■ در گروه‌های دو نفره، شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوارات (التعارُف) في مطارِ النَّجَفِ الْأَشْرَفِ

أَحَدُ الْمُوظَّفِينَ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ	زائرٌ مَرَقَدُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.	السَّلَامُ عَلَيْكُمْ.
صَبَاحَ النُّورِ وَ السُّرُورِ.	صَبَاحَ الْخَيْرِ يَا أَخِي.
أَنَا بِخَيْرٍ، وَ كَيْفَ أَنْتَ؟	كَيْفَ حَالُكَ؟
عَفْوًا، مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟	بِخَيْرٍ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ.
مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟	أَنَا مِنَ الْجُمْهُورِيَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ الْإِيرَانِيَّةِ.
إِسْمِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ.	إِسْمِي حُسَيْنٌ وَ مَا اسْمُكَ الْكَرِيمُ؟
لَا؛ مَعَ الْأَسْفِ. لِكُنِّي أُحِبُّ أَنْ أُسَافِرَ.	هَلْ سَافَرْتَ إِلَى إِيرَانَ حَتَّى الْآنَ؟
إِنْ شَاءَ اللَّهُ؛ إِلَى اللَّقَاءِ مَعَ السَّلَامَةِ.	إِنْ شَاءَ اللَّهُ تُسَافِرُ إِلَى إِيرَانَ!
فِي أَمَانٍ اللَّهُ وَ حِفْظِهِ، يَا حَبِيبِي.	فِي أَمَانٍ اللَّهُ.

اعلموا

صیغُ الأفعال

با نام‌گذاری صیغه‌های فعل‌ها در دستور زبان عربی آشنا شوید.

نام صیغه به فارسی و عربی	ضمیر	ماضی	مضارع	امر	نهی
اول شخص مفرد	من	أَنَا	فَعَلْتُ	أَفْعُلْ	
دوم شخص مفرد	تو	أَنْتَ	فَعَلْتَ	تَفْعَلْ	لا تَفْعَلْ
سوم شخص مفرد	او	هُوَ	فَعَلَ	يَفْعَلْ	
		هِيَ	فَعَلَتْ	تَفْعَلْ	لا تَفْعَلِي
اول شخص جمع	ما	نَحْنُ	فَعَلْنَا	نَفْعَلْ	
دوم شخص جمع	شما	أَنْتُمْ	فَعَلْتُمْ	تَفْعَلُونَ	لا تَفْعَلُوا
		أَنْتَنَ	فَعَلْتَنَ	تَفْعَلْنَ	لا تَفْعَلْنَ
		أَنْتُمَا	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	لا تَفْعَلَا
		أَنْتُمَا	فَعَلْتُمَا	تَفْعَلَانِ	لا تَفْعَلَا
سوم شخص جمع	ایشان	هُمْ	فَعَلُوا	يَفْعَلُونَ	
		هُنَّ	فَعَلْنَ	يَفْعَلْنَ	
		هُمَا	فَعَلَا	يَفْعَلَانِ	
		هُمَا	فَعَلَتَا	تَفْعَلَانِ	

تمرینات درس را به صورت گروهی در کلاس حل کنید و اشکالات خود را در پایان از دبیرتان بپرسید.

التمرین

الْتَمَرِينُ الْأَوَّلُ: كَمِّلْ تَرْجَمَةَ الْآيَاتِ وَ الْأَحَادِيثِ التَّالِيَةِ.

۱- ﴿وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾ الشُّعْرَاءُ : ٨٤

و برای من یاد نیکو در .....

۲- ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ﴾ الصَّف : ۲

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، .....

۳- ﴿وَاعْمَلُوا صَالِحاً إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾ الْمُؤْمِنُونَ : ۵۱

و کار نیکو .....

۴- ﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ الْأَعْرَاف : ۴۷

پروردگارا، .....

۵- «لَا تَنْظُرُوا إِلَى كَثْرَةِ صَلَاتِهِمْ وَ صَوْمِهِمْ وَ كَثْرَةِ الْحَجِّ... وَلَكِنْ انْظُرُوا إِلَى

صِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ.» رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

به بسیاری نمازشان و ..... و بسیاری حُجَّشان .....

۶- «إِرْحَمْ مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمُكَ مَنْ فِي السَّمَاءِ.» رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

به کسی که در زمین است .....

التَّامِرِينَ الثَّانِي: إِقْرَأِ الْأَحَادِيثَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنْ تَرْجَمَتَهَا الصَّحِيحَةَ.

۱- «إِعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا وَاعْمَلْ لِآخِرَتِكَ كَأَنَّكَ تَمُوتُ غَدًا.» رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

برای (دنیایت □ دنیا □) چنان کار کن گویی همیشه (زندگی می کنی □ لذت میبری □)
و برای آخرت چنان کار کن گویی (فردا می میری □ نزدیک است بمیری □).

۲- «أُنْظِرْ إِلَى مَا قَالَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ قَالَ.» أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

به آنچه گفته است (بنگر □ می نگرم □) و به آن که گفته است (نگر □ نمی نگرم □).

۳- «إِذَا مَلَكَ الْأَرَاذِلُ هَلَكَ الْأَفَاضِلُ.» أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

هرگاه فرومایگان (به فرمانروایی رسیدند □ مالک قدرت شدند □): شایستگان هلاک شدند.

۴- «مَنْ زَرَعَ الْعُدْوَانَ حَصَدَ الْخُسْرَانَ.» أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

هرکس (دشمنی □ دوستی □) کاشت؛ (زیان □ سود □) درو کرد.

۵- «الْكَلَامُ كَالدَّوَاءِ؛ قَلِيلُهُ يَنْفَعُ وَكَثِيرُهُ قَاتِلٌ.» أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

سخن مانند داروست. اندکش (سود می رساند □ شفا می دهد □) و بسیارش کشنده است.

التمرين الثالث: ترجم الآيات و الأحاديث التالية، ثم عَيِّن الماضي والمُضارع والأمر والنهي.

١- ... وما ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ... ﴿التَّحَل: ٣٣﴾

٢- ... وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ... ﴿النِّسَاء: ٢٩﴾

٣- ... لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ ... ﴿يُوسُف: ٦٧﴾

٤- أُطِلبوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٥- إِذَا قَدَرْتَ عَلَى عَدُوِّكَ؛ فَاجْعَلِ الْعَفْوَ عَنْهُ شُكْرًا لِلْقُدْرَةِ عَلَيْهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

٦- قَوْلُ «لَا أَعْلَمُ» نِصْفُ الْعِلْمِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ ؓ

التمرين الرابع: ترجم الأفعال التالية و اذكر صيغها.

.....	سَنَكْشِفُ	.....	قَبِلْتُ	.....	ما قَدَرُوا
.....	سَوْفَ يَفْرَحُ	.....	تَلَبَّسُونَ	.....	ما فَقَدْنَا
.....	لَا تَصْعَدِينَ	.....	تَطْرُقْنَ	.....	عَيَّرْنَ
.....	كَانَ يَلْعَبُ	.....	لَا تَهْرُبُ	.....	أَرْقَدُوا

التمرين الخامس: اكتب في الفراغ كلمة مناسبة حسب المعنى.

- ١- الأعداد الأصلية هي: واحد / ..... / ..... / أربعة / .....
- سِتَّة / ..... / ثمانية / ..... / عشرة / ..... / إثنا عشر
- ٢- الأعداد الترتيبية هي: الأول / ..... / الثالث / ..... / الخامس / ..... / السابع / ..... / العاشر / ..... / الثاني عشر
- ٣- أيام الأسبوع سبعة وهي: يوم السبت و ..... و الإثنين و ..... و ..... و الجمعة.
- ٤- فصول السنة أربعة وهي: فصل الربيع و ..... و الخريف و .....
- ٥- نأكل الفطور في الصباح و ..... في الظهر و ..... في الليل.
- ٦- لون الغراب ..... ، و لون السحاب ..... و لون البحر ..... ، و لون الموز ..... ، و لون الرمان ..... ، و لون الشجر .....

التمرين السادس: ضع في الدائرة العدد المناسب. «كلمة واحدة زائدة».

- ١- الشرر ○ من الأحجار الجميلة الغالية ذات اللون الأبيض.
- ٢- الشمس ○ جذوتها مستعرة، فيها ضياء و بها حرارة منتشرة.
- ٣- القمر ○ كوكب يدور حول الأرض؛ ضياؤه من الشمس.
- ٤- الأنعم ○ بخار متراكم في السماء ينزل منه المطر.
- ٥- الغيم ○ من الملابس النسائية ذات الألوان المختلفة.
- ٦- الفستان ○ قطعة من النار.
- ٧- الدرر ○

الْتَمْرِينُ السَّابِعُ: ضَعْ هَذِهِ الْجُمْلَ وَ التَّرَاكِيْبَ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ، ثُمَّ تَرَجِّمْهَا.

هَؤُلَاءِ فَائِزَاتٌ / هَؤُلَاءِ الدَّلِيلَانِ / تِلْكَ بَطَّارِيَةُ / أَوْلَئِكَ الصَّالِحُونَ / هَؤُلَاءِ الْأَعْدَاءُ / هَاتَانِ الرُّجَاكَتَانِ

مفرد مؤنث	مثنى مذكر	مثنى مؤنث	جمع مذكر سالم	جمع مؤنث سالم	جمع مكسر

الْتَمْرِينُ الثَّامِنُ: اُكْتُبْ وَزْنَ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةِ وَ حُرُوفَهَا الْأَصْلِيَّةَ.

- ١- نَاصِر، مَنصُور، أَنصَار: .....
- ٢- صَبَّار، صَبُور، صَابِر: .....
- ٣- مِفْتَاح، إِفْتِتَاح، فَاتِحَة: .....

الْتَمْرِينُ الثَّاسِعُ: ضَعِ الْمُتَرَادِفَاتِ وَ الْمُتَضَادَّاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ. = ≠

ضِيَاءُ / نَامٌ / نَاجِحٌ / مَسْرُورٌ / قَرِيبٌ / جَمِيلٌ / نِهَايَةٌ / يَمِينٌ / غَالِيَةٌ / شِرَاءٌ / مَسْمُوحٌ / مُجِدِّ

رَخِيصَةٌ	رَاسِبٌ	يَسَارٌ	حَزِينٌ
بَيْعٌ	بِدَايَةٌ	بَعِيدٌ	مُجْتَهِدٌ
رَقَدَ	قَبِيحٌ	نُورٌ	مَمْنُوعٌ

الْتَمْرِينُ الْعَاشِرُ: ارْسُمْ عَقَارِبَ السَّاعَاتِ.

الْتَّاسِعَةُ إِلَّا رُبْعًا

الْثَّامِنَةُ وَ النِّصْفُ

الْخَامِسَةُ وَ الرُّبْعُ

الدَّرْسُ الثَّانِي

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :

إِنِّي مَسْئُولٌ وَإِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ.

به کتاب گویا گوش کنید؛ سپس در یک کار گروهی متن زیر را ترجمه کنید. در پایان اشکالات ترجمه را از دبیرتان بپرسید.

«إِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ» أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

كَانَتْ سُمَيَّةُ بِانْتِظَارِ وَالِدَتِهَا لِلرُّجُوعِ إِلَى الْبَيْتِ بَعْدَ انْتِهَاءِ الدَّوَامِ الْمَدْرَسِيِّ، وَ كَانَتْ حُجْرَاتُ الْمَدْرَسَةِ مُغْلَقَةً، وَ مَا بَقِيَ فِي الْمَدْرَسَةِ إِلَّا جَمْعٌ قَلِيلٌ مِنْ زَمِيلَاتِهَا؛ وَ كَانَتْ مُدِيرَةُ الْمَدْرَسَةِ وَ بَعْضُ الْمُدْرَسَاتِ يَنْتَظِرْنَ أَنْ تَفْرُعَ الْمَدْرَسَةُ مِنَ الطَّالِبَاتِ. عِنْدَئِذٍ سَمِعَتْ سُمَيَّةُ صَوْتَ مُكَيِّفِ الْهَوَاءِ مِنْ إِحْدَى الْحُجْرَاتِ، وَ شَاهَدَتْ الْمَصَابِيحَ مِنَ النُّوَاوِذِ، فَظَنَّتْ أَنَّ طَالِبَاتِ صَفٍّ آخَرَ فِي حِصَّةِ تَقْوِيَةٍ، أَوْ يُمَارِسْنَ نَشَاطًا حَرًّا؛ وَ عِنْدَمَا نَظَرَتْ بِدِقَّةٍ، وَجَدَتْ الْحُجْرَةَ فَارِغَةً. حَاوَلَتْ فَتَحَ الْبَابِ، فَوَجَدَتْهُ مُغْلَقًا، فَذَهَبَتْ إِلَى مُدِيرَةِ الْمَدْرَسَةِ، وَ أَخْبَرَتْهَا بِمَا شَاهَدَتْ، فَشَكَرَتْهَا الْمُدِيرَةُ، وَ طَلَبَتْ مِنْ سُمَيَّةِ إِطْفَاءَ الْمَصَابِيحِ وَ الْمُكَيِّفِ.

عِنْدَئِذٍ شَاهَدَتْ الْمُدِيرَةُ طَالِبَةً بِاسْمِ فَاطِمَةَ؛ كَانَتْ فَاطِمَةُ تَذْهَبُ لِإِغْلَاقِ حَنْفِيَّةِ الْمَاءِ الَّتِي كَانَتْ مَفْتُوحَةً قَلِيلًا. وَ فِي صَبَاحِ الْيَوْمِ الثَّالِي، شَكَرَتْ مُدِيرَةُ الْمَدْرَسَةِ فِي الْإِصْطِفَافِ الصُّبَاحِيِّ سُمَيَّةَ وَ فَاطِمَةَ لِاهْتِمَائِهِمَا بِالْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ.

وَ فِي حِصَّةِ الْعُلُومِ الْاجْتِمَاعِيَّةِ، قَامَتْ رُقِيَّةُ وَ سَأَلَتْ الْمُدْرَسَةَ: «مَا الْمَقْصُودُ بِالْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ الَّتِي تَكَلَّمْتَ الْمُدِيرَةُ عَنْهَا هَذَا الصَّبَاحَ؟» فَأَجَابَتْ: «الْمَرَافِقُ الْعَامَّةُ هِيَ الْأَمَاكِنُ الَّتِي تَمْتَلِكُهَا الدَّوْلَةُ، وَ يَنْتَفِعُ بِهَا النَّاسُ جَمِيعًا. إِذَا فَهِمْتَ مَعْنَاهَا، فَادْكُرِي لَنَا أَمْثِلَةً لِلْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ.» أَجَابَتْ رُقِيَّةُ: «الْمَدَارِسُ وَ الْهَوَاتِفُ الْعَامَّةُ وَ الْمُسْتَشْفَيَاتُ وَ الْمُسْتَوْصَفَاتُ وَ الْمَتَاحِفُ وَ الْمَكْتَبَاتُ وَ دَوْرَاتُ الْمِيَاهِ وَ الْحَدَائِقُ الْعَامَّةُ وَ الْأَشْجَارُ عَلَى الرَّصِيفِ وَ أَعْمِدَةُ الْكَهْرَبَاءِ ...» أَجَابَتْ الْمُدْرَسَةُ: «أَحْسَنْتِ، وَ الْحِفَاطُ عَلَى هَذِهِ الْمَرَافِقِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُوَاطِنٍ.»

سَأَلَتِ الطَّالِبَاتُ بِتَعَجُّبٍ: «لِمَ وَ كَيْفَ؟! ذَلِكَ وَاجِبُ الدَّوَلَةِ.»

قَالَتِ الْمُدْرَسَةُ: «بَلْ هِيَ مَسْؤُولِيَّةٌ مُشْتَرَكَةٌ، فَسُمِّيَتْ الَّتِي قَامَتْ بِإِطْفَاءِ الْمُكَيِّفِ وَ الْمَصَابِيحِ فِي حُجْرَةِ الْمَدْرَسَةِ وَ فَاطِمَةُ الَّتِي أَغْلَقَتْ حَنْفِيَّةَ الْمَاءِ وَ الطَّالِبَةُ الَّتِي تَدْخُلُ مَكْتَبَةَ الْمَدْرَسَةِ فَتُحَافِظُ عَلَى الْهُدُوءِ فِيهَا وَ عَلَى نَظَافَةِ الْكُتُبِ وَ تَرْتِيبِهَا، وَ تِلْكَ الَّتِي تَنْصَحُ مَنْ يَرْمِي النُّفَايَاتِ فِي غَيْرِ مَكَانِهَا بِكَلَامٍ طَيِّبٍ؛ هَؤُلَاءِ يَعْمَلْنَ بِوَاجِبَاتِهِنَّ كَمُوَاطِنَاتٍ يَشْعُرْنَ بِالْمَسْؤُولِيَّةِ.»

قَامَتْ سُمِّيَّةٌ وَ قَالَتْ: «أَلَيْسَ مِنَ الْمُنَاسِبِ كِتَابَةُ لَوْحَةٍ جِدَارِيَّةٍ مَكْتُوبٍ عَلَيْهَا هَذَا الْحَدِيثُ الشَّرِيفُ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

إِنَّكُمْ مَسْئُولُونَ حَتَّى عَنِ الْبِقَاعِ وَ الْبَهَائِمِ.

قَبِلَتْ الْمُدْرَسَةُ وَ قَالَتْ: «هَذَا الْإِفْتِرَاحُ حَسَنٌ، وَ سَنَتَعَاوَنُ جَمِيعًا عَلَى الْعَمَلِ بِهَذَا الْحَدِيثِ.»

■ به کتاب گویا گوش کنید و کلمات جدید متن را در کلاس با هم تکرار کنید.

قام: برخاست

قام ب: اقدام کرد

مارَس: انجام داد، تمرین کرد

مَرَافِقِ عَامَّة: تأسیسات عمومی

مُغْلَق: بسته شده

مُكَيِّفُ الْهَوَاء: کولر

مُوَاطِن: شهروند، هم‌میهن

نَشَاط: فعالیت

نَصَح: پند داد

نُفَايَات: زباله‌ها

هُدُوء: آرامش

هُوََاتِف: تلفن‌ها

تَعَاوَن: همکاری کرد

تَيَّار: جریان

حَافِظ: نگهداری کرد

حُجَرَات: اتاق‌ها

حُر: آزاد، آزاده

حِصَّة: زنگ درسی، قسمت

حِفاظ عَلَی: نگهداری از

حَنْفِيَّةُ الْمَاء: شیر آب

دَوَام مَدْرَسِي: ساعت کار مدرسه

دَوْرَةُ الْمِيَاه: سرویس بهداشتی

رَمَى: پرت کرد

عِنْدَيْدُ: در آن هنگام

فَرَع: خالی شد

أَحْسَنْتِ: آفرین بر تو

أَخْبَرَ: خبر داد

إِصْطِفَاف صَبَاحِي: صف صبحگاه

إِطْفَاء: خاموش کردن

أَعْمِدَةٌ: ستون‌ها «مفرد: عمود»

أَغْلَقَ: بست

إِقْتِرَاح: پیشنهاد

إِمْتَلَكَ: مالک شد

إِنْتَفَعَ: سود بُرد

بَهَائِم: چارپایان (به جز درندگان)

«مفرد: بهیمه»

بِقَاع: قطعه‌های زمین

«مفرد: بُقعة»

- ۱- كَانَتْ سُمَيَّةُ بِانْتِظَارٍ وَالدِّهَانِ لِلذَّهَابِ إِلَى الْمَنْزِلِ.
- ۲- ذَهَبَتِ الْمُدِيرَةُ نَفْسَهَا لِإِطْفَاءِ الْمَصَابِيحِ وَ الْمَكْيِّفِ.
- ۳- أَخْبَرَتْ سُمَيَّةُ مُدِيرَةَ الْمَدْرَسَةِ بِمَا شَاهَدَتْ فِي الْحُجْرَةِ.
- ۴- الْمَرَاغِقُ الْعَامَّةُ هِيَ الْأَمَاكِنُ الَّتِي يَمْتَلِكُهَا بَعْضُ النَّاسِ.
- ۵- شَكَرَتِ الْمُدِيرَةُ فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ جَمِيعَ الطَّالِبَاتِ.

إِعْلَمُوا

الْأَعْدَادُ مِنْ وَاحِدٍ إِلَى مِئَةٍ

الْأَعْدَادُ الْأَصْلِيَّةُ (وَاحِدٌ إِلَى عِشْرِينَ)	الْأَعْدَادُ التَّرْتِيبِيَّةُ (الْأَوَّلُ إِلَى الْعِشْرِينَ)	الْعُقُودُ
وَاحِدٍ ۱	أَحَدَ عَشَرَ ۱۱	الْأَوَّلُ ۱م
إِثْنَانِ ۲	إِثْنَا عَشَرَ ۱۲	الثَّانِي ۲م
ثَلَاثَةٌ ۳	ثَلَاثَةَ عَشَرَ ۱۳	الثَّالِثُ ۳م
أَرْبَعَةٌ ۴	أَرْبَعَةَ عَشَرَ ۱۴	الرَّابِعُ ۴م
خَمْسَةٌ ۵	خَمْسَةَ عَشَرَ ۱۵	الْخَامِسُ ۵م
سِتَّةٌ ۶	سِتَّةَ عَشَرَ ۱۶	الْسادِسُ ۶م
سَبْعَةٌ ۷	سَبْعَةَ عَشَرَ ۱۷	السَّابِعُ ۷م
ثَمَانِيَةٌ ۸	ثَمَانِيَةَ عَشَرَ ۱۸	الثَّامِنُ ۸م
تِسْعَةٌ ۹	تِسْعَةَ عَشَرَ ۱۹	التَّاسِعُ ۹م
عَشْرَةٌ ۱۰	عِشْرُونَ ۲۰	الْعِشْرُونَ ۲۰م

- ۱- به کلمات «رجال» و «گوگبآ» در «خَمْسَةُ رِجَالٍ» و «أَحَدَ عَشَرَ كُوكِبًا» محدود گفته می شود.
- ۲- گاهی عددهای ثَلَاثَةٌ تا عَشْرَةٌ بدون «ة» می آیند؛ مثال: ثَلَاثٌ و ثَلَاثَةٌ؛ أَرْبَعٌ و أَرْبَعَةٌ.
- ۳- «مِئَةٌ» به معنای «صد» به صورت «مِائَةٌ» نیز نوشته می شود.
- ۴- عددهای «عِشْرُونَ، ثَلَاثُونَ، أَرْبَعُونَ، خَمْسُونَ، سِتُّونَ، سَبْعُونَ، ثَمَانُونَ، تِسْعُونَ» عقود نام دارند.
- ۵- عقود با «وَنَ» و «يَنَ» می آید؛ مثال: أَرْبَعُونَ و أَرْبَعَيْنَ. (فرق این دو را در درس های آینده خواهید خواند).

۶- «وَاحِدَ، وَاحِدَةً» و «إِثْنَانِ، إِثْنَتَيْنِ» بعد از معدود می آیند؛ مثال:
سَائِحٌ وَاحِدٌ، غُصْنَانِ اثْنَانِ، إِمْرَأَتَيْنِ اثْنَتَيْنِ.

۷- معدود سه تا ده مضافٌ الیه و به صورت جمع است. مثال: ثَلَاثَةُ كُتُبٍ، خَمْسَةُ مُوَاطِنِينَ
۸- به عدددهایی مانند وَاحِدٌ وَ عَشْرُونَ، إِثْنَانِ وَ عَشْرُونَ معطوف گفته می شود؛ در زبان عربی یکان
پیش از دهگان می آید؛ مثال: أَرْبَعَةٌ وَ خَمْسُونَ (۵۴)، تِسْعَةٌ وَ سَبْعُونَ (۷۹)
۹- معدود عدددهای «یازده» تا «نود و نه» مفرد هستند؛ مثال: أَحَدَ عَشَرَ كُوكَبًا، تِسْعَةٌ وَ تِسْعُونَ يَوْمًا.^۱

إِخْتَبَرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمْ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ.

.....	۱- ﴿ثَلَاثِينَ لَيْلَةً﴾ الأعراف: ۱۴۲
.....	۲- ﴿سَبْعِينَ رَجُلًا﴾ الأعراف: ۱۵۵
.....	۳- ﴿عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ﴾ المذثر: ۳۰
.....	۴- خَمْسَةَ عَشَرَ تِمثَالًا
.....	۵- وَاحِدَةٌ وَ عَشْرُونَ جَامِعَةً
.....	۶- سِتُّ عَشْرَةَ مَدِينَةً
.....	۷- تِسْعٌ وَ تِسْعُونَ بَقَرَةً
.....	۸- سَبْعٌ وَ ثَلَاثُونَ حَدِيقَةً
.....	۹- ثَلَاثَةٌ وَ سِتُّونَ طَائِرًا
.....	۱۰- وَاحِدَةٌ وَ سَبْعُونَ قَرْيَةً
.....	۱۱- إِثْنَانِ وَ ثَمَانُونَ عَامًا
.....	۱۲- تِسْعَةٌ وَ عَشْرُونَ كُرْسِيًّا

۱- طرح سؤال از مبحث عدد، خارج از نه نکته فوق در هر آزمونی به ویژه در کنکور خلاف اهداف آموزشی است.

فَنُ التَّرْجَمَةِ

گاهی حرف اضافه معنای فعل را تغییر می دهد؛ مثال:

«قام: ایستاد» و «قامَ بِ: اقدام کرد، عمل کرد، پرداخت»

«جاءَ، أَتَى: آمد» و «جاءَ بِ، أَتَى بِ: آورد»

يَدْخُلُ الْأُسْتَاذُ فِي الصَّفِّ فَيَقُومُ الطُّلَابُ احْتِرَامًا لَهُ.

استاد وارد کلاس می شود و دانشجویان به احترامش بر می خیزند.

قامَ جَدِّي بِتَوْزِيعِ الْهَدَايَا عَلَى الْبَنَاتِ وَ الْبَنِينَ فِي الْحَفْلَةِ.

پدربزرگم در جشن، به پخش هدیه ها میان دختران و پسران پرداخت.

جاءَ أَخِي الْمِضْيَافُ بِالطَّعَامِ لِضُيُوفِنَا الْأَعْرَاءِ.

برادر میهمان نوازم برای میهمانان گرامیمان خوراک آورد.

اخْتَبَرِ نَفْسَكَ: تَرْجِمْ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ. ۞ نُورُ السَّمَاءِ ۞

۱- ﴿فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ﴾ غافر: ۲۵

۲- ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ﴾ آل روم: ۴۷

۳- ﴿مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ أَمْ فَلَا تَعْقِلُونَ﴾

القصص: ۷۱

۴- ﴿وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ﴾

يوسف: ۵۸

۵- ﴿قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَى﴾

الأنعام: ۹۱

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

جوارات (في مطار النجف الأشرف)

سائِح مِنْ إِيْرَان	سائِح مِنْ الْكُوَيْتِ
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ.	وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.
مَسَاءً الْخَيْرِ يَا حَبِيبِي.	مَسَاءً النَّوْرِ يَا عَزِيزِي.
هَلْ حَضَرْتُكَ مِنَ الْعِرَاقِ؟	لَا؛ أَنَا مِنَ الْكُوَيْتِ. أَأَنْتَ مِنْ بَاكِسْتَانِ؟
لَا؛ أَنَا إِيرَانِيٌّ. كَمْ مَرَّةً جِئْتَ لِلزِّيَارَةِ؟	جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الْأُولَى؛ وَكَمْ مَرَّةً جِئْتَ أَنْتَ؟
أَنَا جِئْتُ لِلْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ.	كَمْ عُمْرُكَ؟
عُمْرِي سِتَّةَ عَشَرَ عَامًا.	مِنْ أَيِّ مَدِينَةٍ أَنْتَ؟
أَنَا مِنْ مَدِينَةِ جَوِيْبَارِ فِي مُحَافَظَةِ مازَنْدَرَانِ.	مَا أَجْمَلَ غَابَاتِ مازَنْدَرَانِ وَطَبِيعَتِهَا!
هَلْ ذَهَبْتَ إِلَى إِيْرَانٍ مِنْ قَبْلُ؟!	نَعَمْ؛ ذَهَبْتُ لِزِيَارَةِ الْإِمَامِ الرُّضَا، ثَامِنِ أَنْيَمْتِنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ.
كَيْفَ وَجَدْتَ إِيْرَانَ؟	إِنَّ إِيْرَانَ بِلَادٌ جَمِيلَةٌ جِدًّا، وَالشَّعْبُ الْإِيْرَانِيُّ شَعْبٌ مُضِيْفٌ.

التَّمارین

التَّمْرِينُ الْأَوَّلُ: اقْرَأِ الْآيَاتِ التَّالِيَةَ، ثُمَّ تَرَجِّمْهَا.

۱- ﴿... سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةً رَّابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةً سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ ... وَيَقُولُونَ سَبْعَةً وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ ...﴾ الْكَهْفُ: ۲۲

۲- ﴿إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ...﴾ يُونُسُ: ۴

۳- ﴿إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعَجَةً وَلِي نَعَجَةٌ وَاحِدَةً ...﴾ ص: ۲۳

۴- ﴿قَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهِينَ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ﴾ النَّحْلُ: ۵۱

۵- ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا ...﴾ الْأَنْعَامُ: ۱۶۰

التَّمْرِينُ الثَّانِي: أَجِبْ عَنِ الْعَمَلِيَّاتِ الْحِسَابِيَّةِ التَّالِيَةِ كَالْمِثَالِ.

(+ زائد) (- ناقص) (: تقسيمٌ عَلَى) (× ضربٌ فِي)

۱- عَشْرَةٌ فِي ثَلَاثَةٍ يُسَاوِي ثَلَاثِينَ^۱. $10 \times 3 = 30$

۲- تِسْعُونَ ناقصٌ عَشْرَةٍ يُسَاوِي ثَمَانِينَ.

۳- مِئَةٌ تقسيمٌ عَلَى خَمْسَةٍ يُسَاوِي عَشْرِينَ.

۴- سِتَّةٌ فِي أَحَدٍ عَشَرَ يُسَاوِي سِتَّةً وَ سِتِّينَ.

۵- خَمْسَةٌ وَ سَبْعُونَ زائدٌ خَمْسَةٍ وَ عَشْرِينَ يُسَاوِي مِئَةً.

۶- اِثْنَانِ وَ ثَمَانُونَ تقسيمٌ عَلَى اِثْنَيْنِ يُسَاوِي وَاحِدًا وَ أَرْبَعِينَ.

۱- برای اختصار کلمه «ضرب» در «ضربٌ فِي» حذف می‌شود.

التمرين الثالث: اكتب في الفراغ عدداً ترتيبياً مناسباً.

- ١- اليوم ال ..... من أيام الأسبوع يوم الأحد.
- ٢- اليوم ال ..... من أيام الأسبوع يوم الخميس.
- ٣- الفصل الرابع في السنة الإيرانية فصل ال .....
- ٤- الفصل ال ..... في السنة الإيرانية فصل الخريف.
- ٥- يأخذ الفائز الأول جائزة ذهبية و الفائز ال ..... جائزة فضية.

التمرين الرابع: ضع في الدائرة العدد المناسب. «كلمة واحدة زائدة».

- ١- النشاط ☐ إعطاء حلّ و بيان طريقة للقيام بعمل.
- ٢- الدوام ☐ آلة لنقل الأصوات من مكان إلى آخر.
- ٣- الحصّة ☐ ساعات العمل للموظفين و العمال.
- ٤- الهاتف ☐ أنبوب لفتح تيار الماء و إغلاقه.
- ٥- الإفتراح ☐ القيام بعمل بتحريك و سرعة.
- ٦- الحنفية ☐

التمرين الخامس: ضع في الفراغ كلمة مناسبة من الكلمات التالية. «كلمتان زائدتان».

رصيف / الهدوء / خمسين / أعمدّة / أخبرونا / مضياف / حجرة / يمتلئ / فرغت

- ١- ﴿وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا ..... عاماً﴾
العنكبوت : ١٤
- ٢- عَلَيْنَا بِالْعُبُورِ مِنْ ..... إِلَى رَصِيفٍ آخَرَ مِنْ مَمَرٍ الْمَشَاةِ.
- ٣- سَافَرْنَا إِلَى قَرْيَةٍ، لَأَنَّنَا بِحَاجَةٍ إِلَى..... .
- ٤- الْجِيرَانُ ..... بِمَا حَدَثَ فِي الشَّارِعِ.
- ٥- أُنْزِلَ الْعَامِلُ الْبُضَائِعَ فَ ..... السَّيَّارَةُ.
- ٦- هَلْ ..... أَبُوكَ أَرْضاً فِي الْقَرْيَةِ؟
- ٧- لَيْسَتْ فِي الْفُنْدُقِ ..... فَارَعَةً.

الْتَمْرِينُ السَّادِسُ: صَعِّ فِي الْفَرَاغِ الصَّمِيرِ الْمُنَاسِبِ، ثُمَّ تَرْجِمِ الْجُمْلَ.

أَنَا / أَنْتَ، أَنْتِ / هُوَ، هِيَ   نَحْنُ / أَنْتُمْ، أَنْتُنَّ، أَنْتُمْ / هُمْ، هُنَّ، هُمَا

.....	سَيَمِضِي	.....	لا أَنْسَى	.....	ما وَضَعُوا .....
.....	سَوْفَ يَقُومُ	.....	سَتَنْزِلُونَ	.....	لا يَصْرُخُونَ .....
.....	ما وَقَعَتْ	.....	وَصَلْتُنَّ	.....	كَانَتَا تَتَصَحَّانِ .....
.....	كَانُوا يَقْذِفُونَ	.....	لا تَكْتُمُ	.....	اِكْشِفُوا .....
.....	طَلَبْتُ	.....	عَطَّرَتْ	.....	ما عَلِمْنَا .....
.....	لا تَطْرُدُوا	.....	لا تَنْدَمَنَّ	.....	تَطْبَعِينَ .....

الْتَمْرِينُ السَّابِعُ: تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ. هَلْ تَعْلَمُ أَنْ ...

- ١- ... أَكْبَرَ عَنكَبُوتٍ، تَعِيشُ فِي الْبَرَاذِلِ وَ وَزْنُهَا مِئَّةٌ وَ سَبْعُونَ غِرَامًا؟ (غِرام: غِرام)
- ٢- ... الْكَلْبَ يَقْدِرُ عَلَى سَمَاعِ صَوْتِ السَّاعَةِ عَلَى بُعْدِ أَرْبَعِينَ قَدَمًا؟
- ٣- ... النَّمْلَةُ تَقْدِرُ عَلَى حَمْلِ شَيْءٍ يَفُوقُ وَزْنَهَا خَمْسِينَ مَرَّةً؟
- ٤- ... الْغُرَابُ يَعِيشُ عِشْرِينَ سَنَةً إِلَى ثَلَاثِينَ أَوْ أَكْثَرَ؟
- ٥- ... ثَمَانِينَ فِي الْمِئَةِ مِنْ مَوْجُودَاتِ الْعَالَمِ حَشَرَاتٌ؟
- ٦- ... طُولَ قَامَةِ الزَّرَافَةِ سِتُّ أَمْتَارٍ؟ (أَمْتَار: جَمْعُ مِتْر)

التمرين الثامن: أَيْ كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ الْمُعْجَمِ، تُنَاسِبُ التَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةَ؟

- ١- مِنَ الْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ فِي الْحَدَائِقِ لِحَسْلِ الأيدي.
- ٢- نَقُولُهُ عِنْدَ تَشْجِيعِ الَّذِي أَحْسَنَ عَمَلًا.
- ٣- الْقِيَامُ فِي صُفُوفِ الْمَدْرَسَةِ فِي الصَّبَاحِ.
- ٤- صَارَ الشَّيْءُ مِلْكَهُ يَفْعَلُ بِهِ مَا يَشَاءُ.
- ٥- الَّذِي يَعِيشُ مَعَنَا فِي وَطَنٍ وَاحِدٍ.
- ٦- الْقِيَامُ بِالتَّمْرِينِ وَ النَّشَاطِ.

التمرين التاسع: عَيِّنِ الْعَدَدَ الصَّحِيحَ لِلْفَرَاغِ.

- ١- لِلْفَائِزِ ..... جَائِزَةٌ ذَهَبِيَّةٌ وَ لِلْفَائِزِ الثَّانِي جَائِزَةٌ فَضِيَّةٌ. ☐ الْأَوَّلِ ☐ وَاحِدَةً
- ٢- فِي الْإِصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ وَقَفْنَا فِي ..... صُفُوفٍ. ☐ الْعَاشِرِ ☐ عَشْرَةَ
- ٣- النَّافِذَةُ ..... مِنْ نَوَافِذِ الْمَدْرَسَةِ مَفْتُوحَةً. ☐ الْأَوَّلَى ☐ وَاحِدًا
- ٤- تَيَّارُ الْكَهْرَبَاءِ فِي ..... حُجْرَاتٍ مَقْطُوعٌ. ☐ الرَّابِعِ ☐ أَرْبَعَ
- ٥- لِي أَخَوَانِ اثْنَانِ وَ أَخْتَانِ ..... . ☐ اثْنَتَانِ ☐ وَاحِدٍ

التمرين العاشر: عَيِّنِ الْمَعْدُودَ الصَّحِيحَ لِلْفَرَاغِ.

- ١- يَلْعَبُ أَحَدَعَشَرَ ..... فِي فَرِيقِ كُرَةِ الْقَدَمِ. ☐ لَاعِبِينَ ☐ لَاعِبًا
- ٢- أَرْبَعَةُ ..... وَاقِفُونَ أَمَامَ بَابِ الْمُنْظَمَةِ. ☐ جُنُودٍ ☐ جُنْدِيٍّ
- ٣- ..... اثْنَانِ حَوْلَ كَوْكَبِ الْمَرِيخِ. ☐ قَمَرَانِ ☐ أَقْمَارٍ
- ٤- ..... وَاحِدَةً فِي الْحَدِيقَةِ مُغْلَقَةً. ☐ أَنْبُوبَةً ☐ أَنْبُوبٍ
- ٥- فِي مَدْرَسَتِنَا عَشْرَةُ ..... . ☐ مُكَيِّفَاتٍ ☐ مُكَيِّفًا

﴿ اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ ﴾

اُكْتُبْ آيَةً أَوْ حَدِيثًا أَوْ نَصًّا بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ حَوْلَ مَسْئُولِيَّةِ جَمِيعِ الْمَوَاطِنِينَ
بِالنِّسْبَةِ لِثَرَوَاتِ الْوَطَنِ وَ الْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ وَ الْأَثَارِ التَّارِيخِيَّةِ وَ اُكْتُبْ تَرْجَمَتَهَا الْفَارْسِيَّةَ وَ
الْإِنْجِلِيزِيَّةَ مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمٍ.

الْجَانِبِ الشَّرْقِيِّ مِنْ بُسْتَانِ إِثْلِغُولِي فِي مَدِينَةِ تَبْرِيزِ.

تَحَفَّظُوا مِنَ الْأَرْضِ فَإِنَّهَا أُمُّكُمْ.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

Safeguard the earth, for it is your mother.

مراقب زمین باشید؛ زیرا مادرتان است.

الدَّرْسُ الثَّالِثُ

﴿وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا﴾

الدَّرْسُ الثَّالِثُ

به کتاب گویا گوش کنید؛ سپس در یک کار گروهی متن زیر را ترجمه کنید. در پایان اشکالات ترجمه را از دبیرتان بپرسید. می‌توانید نمانگ باران ماهی را تهیه کنید و در کلاس نمایش دهید.

مَطَرُ السَّمَكِ

﴿اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَّاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ...﴾ (الأنعام: ٩٩)

هَلْ تُصَدِّقُ أَنْ تَرَى فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ أَسْمَاكَ تَتَساقَطُ مِنَ السَّمَاءِ؟! إِنَّ نَزُولَ الْمَطَرِ وَ النَّلْجِ مِنَ السَّمَاءِ شَيْءٌ طَبِيعِيٌّ؛ وَلَكِنْ أَيْمُنُ أَنْ نَرَى مَطَرَ السَّمَكِ؟! هَلْ تَظُنُّ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ الْمَطَرُ حَقِيقَةً وَ لَيْسَ فِلْمًا خَيَالِيًّا؟! حَسَنًا؛ فَانْظُرْ إِلَى هَذِهِ الصُّورِ حَتَّى تُصَدِّقَ.

انْظُرْ بِدِقَّةٍ؛ أَنْتَ تُشَاهِدُ سُقُوطَ الْأَسْمَاكِ مِنَ السَّمَاءِ؛ كَأَنَّ السَّمَاءَ تُمَطِرُ أَسْمَاكَ. يُسَمِّي النَّاسُ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ الطَّبِيعِيَّةَ «مَطَرَ السَّمَكِ». حَيَّرَتْ هَذِهِ الظَّاهِرَةَ النَّاسَ سَنَوَاتٍ طَوِيلَةً فَمَا وَجَدُوا لَهَا جَوَابًا. يَحْدُثُ «مَطَرُ السَّمَكِ» سَنَوِيًّا فِي جُمْهُورِيَّةِ الْهِنْدُورَاسِ فِي أَمْرِيكََا الْوُسْطَى.

تَحَدَّثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ مَرَّتَيْنِ فِي السَّنَةِ أحيانًا. فَيُلاحِظُ النَّاسُ غَيْمَةً سَوْدَاءَ عَظِيمَةً
وَرَعْدًا وَبَرْقًا وَرِيحًا قَوِيَّةً وَمَطَرًا شَدِيدًا لِمُدَّةٍ سَاعَتَيْنِ أَوْ أَكْثَرَ ثُمَّ تُصْبِحُ الْأَرْضُ
مَفْرُوشَةً بِالْأَسْمَاكِ، فَيَأْخُذُهَا النَّاسُ لِطَبْخِهَا وَتَنَاوُلِهَا.

حَاوَلَ الْعُلَمَاءُ مَعْرِفَةَ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيبَةِ؛ فَأَرْسَلُوا فَرِيقًا لِمَازَاةِ الْمَكَانِ وَ
التَّعَرَّفِي عَلَى الْأَسْمَاكِ الَّتِي تَتَسَاقَطُ عَلَى الْأَرْضِ بَعْدَ هَذِهِ الْأَمْطَارِ الشَّدِيدَةِ، فَوَجَدُوا أَنَّ
جَمِيعَ الْأَسْمَاكِ الْمُنْتَشِرَةِ عَلَى الْأَرْضِ بِحَجْمٍ وَاحِدٍ وَنَوْعٍ وَاحِدٍ، وَلَكِنَّ الْغَرِيبَ فِي الْأَمْرِ أَنَّ
الْأَسْمَاكِ لَيْسَتْ مُتَعَلِّقَةً بِالْمِيَاهِ الْمُجَاوِرَةِ بَلْ بِمِيَاهِ الْمُحِيطِ الْأَطْلَسِيِّ الَّذِي يَبْعُدُ مَسَافَةً
مِائَتَيْ كِيلُومِترٍ عَنْ مَحَلِّ سُقُوطِ الْأَسْمَاكِ. مَا هُوَ سَبَبُ تَشْكِيلِ هَذِهِ الظَّاهِرَةِ؟!

يَحْدُثُ إِعْصَارٌ شَدِيدٌ فَيَسْحَبُ الْأَسْمَاكِ إِلَى السَّمَاءِ بِقُوَّةٍ وَيَأْخُذُهَا إِلَى مَكَانٍ
بَعِيدٍ وَعِنْدَمَا يَفْقِدُ سُرْعَتَهُ تَتَسَاقَطُ عَلَى الْأَرْضِ.

يَحْتَفِلُ النَّاسُ فِي الْهِنْدُورَاسِ بِهَذَا الْيَوْمِ سَنَوِيًّا وَيُسَمُّونَهُ «مِهْرَجَانِ مَطَرِ السَّمَكِ».

■ به کتاب گویا گوش کنید و کلمات جدید متن را در کلاس با هم تکرار کنید.

حَتَّى تُصَدِّقَ: تا باور کنی	تَرَى: می بینی «أَنْ تَرَى: که ببینی»	أَثَارَ: برانگیخت
ظَاهِرَةٌ: پدیده «جمع: ظواهر»	تَسَاقَطَ: افتاد	إِحْتَفَلَ: جشن گرفت
عَبَّرَ: از راه	التَّعَرَّفُ عَلَى: شناختن	أَرْسَلَ: فرستاد
فِلْمٌ: فیلم «جمع: أفلام»	تَفْتِيشٌ: بازرسی، جست و جو	أَصْبَحَ: شد
مَرْحَبًا بِكُمْ: خوش آمدید، درود بر شما	ثَلْجٌ: برف، یخ «جمع: ثُلُوج»	إِعْصَارٌ: گردباد «جمع: أعاصير»
لَاخِظٌ: ملاحظه کرد	حَسَنًا: بسیار خوب	أَمْرِيكَا الْوُسْطَى: آمریکای مرکزی
الْمُحِيطُ الْأَطْلَسِيّ: اقیانوس اطلس	حَيَّرَ: حیران کرد	أَمَطَرٌ: باران بارید
مُرَافِقٌ: همراه	سَحَبٌ: کشید	إِنْتَبَهَ: بیدار شد، متوجه شد
مَفْرُوشٌ: پوشیده	سَمَى: نامید	بَسَطَ: گستراند
مِهْرَجَانٌ: جشنواره، فستیوال	سَوْدَاءٌ: سیاه (مؤنثِ أَسْوَد)	بِطَاقَةٍ: کارت
نُزُولٌ: پایین آمدن	سَنَوِيًّا: سالانه	بَعْدَ: دور شد
نِیَامٌ: خفتگان «مفرد: نائم»	صَدَّقَ: باور کرد	بُنِيَ: پسرکم

x

✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- يَحْتَفِلُ أَهَالِي الْهِنْدُورَاسِ بِهَذَا الْيَوْمِ شَهْرِيًّا وَ يُسَمُّوْنَهُ «مِهْرَجَانُ الْبَحْرِ».
- ۲- عِنْدَمَا يَفْقِدُ الْإِعْصَارُ سُرْعَتَهُ، تَتَسَاقَطُ الْأَسْمَاكُ عَلَى الْأَرْضِ.
- ۳- يَتَسَّسَ الْعُلَمَاءُ مِنْ مَعْرِفَةِ سِرِّ تِلْكَ الظَّاهِرَةِ الْعَجِيبَةِ.
- ۴- إِنَّ نُزُولَ الْمَطَرِ وَ الثَّلْجِ مِنَ السَّمَاءِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ.
- ۵- تَحَدَّثُ هَذِهِ الظَّاهِرَةُ عَشْرَ مَرَّاتٍ فِي السَّنَةِ.

إِعْلَمُوا

الْفِعْلُ الثَّلَاثِيُّ الْمَجْرَدُ وَالْمَزِيدُ (۱)

در زبان فارسی به فعل‌هایی مانند «رفت» و «برگشت»، سوم شخص مفرد می‌گوییم. فعل‌ها در زبان عربی براساس شکل «سوم شخص مفرد در فارسی» (مفرد مذکر غایب) به دو گروه تقسیم می‌شوند.

گروه اول: ثلاثی مجزء؛ یعنی فعل‌هایی که «ماضی مفرد مذکر غایب» آنها فقط از سه حرف اصلی تشکیل می‌شود. بیشتر فعل‌های عربی متوسطه اول این گونه بودند؛ مانند: حَرَجَ، عَرَفَ، نَظَرَ و شَكَرَ.

گروه دوم: ثلاثی مزید؛ فعل‌هایی که «ماضی مفرد مذکر غایب» آنها علاوه بر سه حرف اصلی، حروف زائد دارد؛ مانند: اسْتَحْرَجَ، اعْتَرَفَ، اِنْفَجَرَ و تَشَكَرَ؛ این فعل‌ها علاوه بر اینکه تعداد حروفشان بیشتر است، معنایشان نیز فرق دارد. این فعل‌ها هشت دسته‌اند که به هر دسته «باب» گفته می‌شود.

در جدول زیر به ترتیب چهار باب ثلاثی مزید «اسْتِفْعَال، اِفْتِعَال، اِنْفِعَال و تَفْعُل» آمده است.

أَبَاب	الْمَاضِي	الْمُضَارِع	الْأَمْر	الْمَصْدَر
اِسْتِفْعَال	اِسْتَرْجَعَ: پس گرفت	يَسْتَرْجِعُ: پس می‌گیرد	اِسْتَرْجِعْ: پس بگیر	اِسْتِرْجَاع: پس گرفتن
اِفْتِعَال	اِسْتَعَلَ: کار کرد	يَسْتَعِلُ: کار می‌کند	اِسْتَعِلْ: کار کن	اِسْتِعَال: کار کردن
اِنْفِعَال	اِنْفَتَحَ: باز شد	يَنْفَتِحُ: باز می‌شود	اِنْفَتَحْ: باز شو	اِنْفِتَاح: باز شدن
تَفْعُل	تَخَرَّجَ: دانش‌آموخته شد	يَتَخَرَّجُ: دانش‌آموخته می‌شود	تَخَرَّجْ: دانش‌آموخته شو	تَخَرُّج: دانش‌آموخته شدن

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ الثَّلَاثِيَّةَ الْمَزِيدَةَ، ثُمَّ عَيِّنْ نَوْعَ الْبَابِ.

باب	مصدر	امر	مضارع	ماضى
	إِسْتِغْفَار: آمرزش خواستن	إِسْتَغْفِرْ:	يَسْتَغْفِرُ:	إِسْتَغْفَرَ:
	إِعْتِذَار: عذر خواستن	اعْتَذِرْ:	يَعْتَذِرُ:	اعْتَذَرَ:
	إِنْقِطَاع: قطع شدن	انْقِطِعْ:	يَنْقِطِعُ:	انْقَطَعَ:
	تَكَلُّم: صحبت کردن	تَكَلَّمْ:	يَتَكَلَّمُ:	تَكَلَّمَ:

تَرْجِمِ جُمَلَ هَذِهِ الْجَدَاوِلِ.

الْجَدْوَلُ الْأَوَّلُ: (باب افتعال) اِمْتَنَعَ، يَمْتَنِعُ «اِمْتِنَاع: خودداری کردن»

هؤلاءِ اِمْتَنَعُوا.	أنا اِمْتَنِعُ.	يا زميلاتي، هلِ اِمْتَنَعْنَ؟	يا حبيبي، اِمْتَنِعْ.	إخوتي لا يَمْتَنِعُونَ.

الْجَدْوَلُ الثَّانِي: (باب استفعال) اِسْتَغْفَرَ، يَسْتَغْفِرُ «اِسْتِغْفَار: آمرزش خواستن»

هلِ اسْتَغْفَرْتَ؟	الْمُؤْمِنُ يَسْتَغْفِرُ.	نَحْنُ اسْتَغْفَرْنَا.	اسْتَغْفِرْ رَبَّكَ.	أَ لَا تَسْتَغْفِرُ أَنْتَ؟

الْجَدْوَلُ الثَّالِثُ: (باب انفعال) اِنْقَطَعَ، يَنْقُطِعُ «اِنْقِطَاع: قطع شدن»

اِنْقَطَعَتِ الْكُهْرَبَاءُ.	اِنْقُطِعْ يَا مَطَرُ.	لَا تَنْقُطِعْ يَا مَطَرُ.	لَا يَنْقُطِعُ رَجَائِي.	الشَّجَرَتَانِ مَا اِنْقَطَعَتَا.

الْجَدْوَلُ الرَّابِعُ: (باب تفعُّل) تَعَلَّمَ، يَتَعَلَّمُ «تَعَلُّم: یاد گرفتن»

زُمَلَائِي تَعَلَّمُوا.	نَحْنُ تَعَلَّمْنَا.	تَعَلَّمْ يَا صَدِيقِي.	أَ أَنْتُمْ تَتَعَلَّمُونَ؟	تَعَلَّمُوا أَنْتُمْ.

معنای فعل ثلاثی مجرد با ثلاثی مزید فرق دارد.

یکی از معانی مشهور باب استفعال «درخواست» است؛ مثال:

عَفَرَ: آمرزید اِسْتَغْفَرَ: آمرزش خواست رَحِمَ: رحم کرد اِسْتَرْحَمَ: رحمت خواست

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمْ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ

خَدَمَ: ..... اِسْتَخْدَمَ: ..... شَهِدَ: شاهد بود اِسْتَشْهَدَ: .....

معنای مشهور باب‌های «افتعال»، «انفعال» و «تفعّل»، مُطَاوَعَه (پذیرش اثر فعل) است؛ مثال:

مَنَعَ الطَّبِيبُ الْمَرِيضَ عَنِ الْعَمَلِ، فَاُمْتَنَعَ.

پزشک بیمار را از کار بازداشت، و او پذیرفت و خودداری کرد.

أَدَّبَ الْوَالِدُ الطُّفْلَ، فَتَأَدَّبَ. پدر کودک را ادب کرد و او با ادب شد.

كَسَرَ الطُّفْلُ الزُّجَاجَ. کودک شیشه را شکست. اِنْكَسَرَ الزُّجَاجُ: شیشه شکسته شد.

مفعول

مفعول

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمْ إِلَى الْفَارِسِيَّةِ

قَطَعَ: ..... اِنْقَطَعَ: .....

بَعَثَ: فرستاد اِنْبَعَثَ: .....

نَشَرَ: منتشر کرد اِنْتَشَرَ: .....

عَلَّمَ اللَّهُ الْإِنْسَانَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا فَتَعَلَّمَ.

جَمَعْتُ زُمَلَانِي لِلاَصْطِفَافِ الصَّبَاحِيِّ، فَاجْتَمَعُوا.

مَلَأَ: ..... اِمْتَلَأَ: .....

فَتَحَ: ..... تَفَتَّحَ: .....

الْفِعْلُ اللَّازِمُ وَ الْفِعْلُ الْمُتَعَدِّي

فعلى که معنای آن با فاعل کامل می شود و به مفعول نیاز ندارد، فعل لازم (ناگذر) نام دارد؛ مثال:

رَجَعَ جَوَادٌ: جواد برگشت. تَجَلَّسَ سَاجِدَةٌ: ساجده می نشیند.

به فعلی که معنای آن با فاعل کامل نمی شود و به مفعول نیاز دارد، فعل متعدی (گذرا) گفته می شود؛ مثال:

أَرْسَلَ جَوَادٌ رِسَالَةً: جواد نامه ای را فرستاد.

يَقْطَعُ النَّجَّارُ الْخَشَبَ: نجار چوب را می بُرد.

غالباً برای تشخیص فعل لازم از متعدی می توانیم بپرسیم: «چه کسی را؟» یا «چه چیزی را؟» اگر پرسش معنا داشت، آن فعل متعدی است و اگر معنا نداشت لازم است.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرَجِّمْ هَذِهِ الْجُمْلَ وَ عَيِّنِ الْفِعْلَ اللَّازِمَ وَالْفِعْلَ الْمُتَعَدِّيَ.

۱- قَامَتْ رُقِيَّةٌ فِي حِصَّةِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.

۲- ذَهَبَتْ زَمِيلَتِي لِإِطْفَاءِ الْمَكِيفَاتِ.

۳- زَانَ اللَّهُ السَّمَاءَ بِأَنْجُمٍ كَالدُّرَرِ.

۴- تَنْمُو الشَّجَرَةُ مِنْ حَبَّةٍ صَغِيرَةٍ.

۵- ذَكَرْتُ أَمَثَلَةً لِلْمَرَافِقِ الْعَامَّةِ.

۶- اشْتَرَى وَالِدٌ حَامِدٍ حَاسِبًا لَهُ.

■ در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حوارات (في قسم الجَوَازَاتِ في المَطَارِ)

شُرطِي إدارة الجَوَازَاتِ	المُسَافِرُ الإيراني
أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكُمْ. مِنْ أَيِّ بَلَدٍ أَنْتُمْ؟	نَحْنُ مِنْ إِيْرَانٍ وَ مِنْ مَدِينَةِ زَابُل.
مَرْحَبًا بِكُمْ. شَرَفْتُمُونَا.	أَشْكُرُكَ يَا سَيِّدِي.
مَاشَاءَ اللَّهِ! تَتَكَلَّمُ بِالْعَرَبِيَّةِ جَيِّدًا!	أَحِبُّ هَذِهِ اللُّغَةَ. الْعَرَبِيَّةُ جَمِيلَةٌ.
كَمْ عَدَدُ الْمُرَافِقِينَ؟	سِتَّةٌ: وَالِدَايَ وَ أُخْتَايَ وَ أَخَوَايَ.
أَهْلًا بِالصُّيُوفِ. هَلْ عِنْدَكُمْ بِلَاقَاتُ الدُّخُولِ؟	نَعَمْ؛ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِطَاقَتُهُ بِيَدِهِ.
الرِّجَالُ عَلَى الْيَمِينِ وَ النِّسَاءُ عَلَى الْيَسَارِ لِلتَّفْتِيْشِ.	عَلَى عَيْنِي.
رَجَاءً؛ اجْعَلُوا جَوَازَاتِكُمْ فِي أَيْدِيكُمْ.	نَحْنُ جَاهِزُونَ.

۱- وَالِدَايَ وَ أُخْتَايَ وَ أَخَوَايَ: پدر و مادرم، دو خواهرم و دو برادرم

الْتَمَارِين

الْتَمَرِينُ الْأَوَّلُ: عَيِّنِ الْجُمْلَةَ الصَّحِيحَةَ وَغَيْرَ الصَّحِيحَةِ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ وَالْوَاقِعِ. ✓ x

- ۱- الْمَهْرَجَانُ اخْتِفَالٌ عَامٌّ بِمُنَاسَبَةٍ جَمِيلَةٍ، كَمَهْرَجَانِ الْأَزْهَارِ وَ مَهْرَجَانِ الْأَفْلامِ. ....
- ۲- الثَّلْجُ نَوْعٌ مِنْ أَنْوَاعِ نُزُولِ الْمَاءِ مِنَ السَّمَاءِ يَنْزِلُ عَلَى الْجِبَالِ فَقَط. ....
- ۳- تَعِيشُ الْأَسْمَاكُ فِي النَّهْرِ وَ الْبَحْرِ وَ لَهَا أَنْوَاعٌ مُخْتَلِفَةٌ. ....
- ۴- يَحْتَفِلُ الْإِيرَانِيُّونَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ أَيَّامِ السَّنَةِ الشَّمْسِيَّةِ. ....
- ۵- الْأَعْصَارُ رِيحٌ شَدِيدَةٌ، لَا تَنْتَقِلُ مِنْ مَكَانٍ إِلَى مَكَانٍ آخَرَ. ....

الْتَمَرِينُ الثَّانِي: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ فِعْلاً مُنَاسِباً.

- ۱- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ..... عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءُ ^۱ ☐ لَا تَتَّخِذُوا ☐ لَا تُخْبِرُوا
- ۲- وَمَا ..... مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ ^۲ ☐ نَتَّعَاوُنُ ☐ أَرْسَلْنَا
- ۳- يَا أُخْتِي، أَنَا لَا أَكْذِبُ؛ لِمَاذَا لَا ..... كَلَامِي؟ ☐ تُصَدِّقِينَ ☐ تُصَيِّرِينَ
- ۴- يَا بُنَيَّ، مَاذَا تُرِيدُ مِنْ أُمِّكَ؟ لَقَدْ ..... هَا. ☐ حَيَّرْتُ ☐ غَيَّرْتُ
- ۵- يَا لَيْتَ السَّمَاءِ ..... عَلَيْنَا كَثِيراً هَذَا الْيَوْمَ! ☐ يُغْلِقُ ☐ تُمْطِرُ

الْتَمَرِينُ الثَّالِثُ: عَيِّنِ صَمِيراً مُنَاسِباً لِلْفِعْلِ، ثُمَّ تَرَجِّمِ الْجُمْلَةَ.

أَنَا / أَنْتَ ، أَنْتِ / هُوَ ، هِيَ   نَحْنُ / أَنْتُمْ ، أَنْتُنَّ ، أَنْتُمْ / هُمْ ، هُنَّ ، هُمَا

.....	تَكَلَّمَ	..... لَا يَقْرَأُ	..... مَا اعْتَذَرَ .....
.....	ما قاموا	..... اقْتَرَحِي	..... يَنْتَفِعُونَ .....
.....	ما وَقَعَتْ	..... سَأَحْتَفِلُ	..... اِنْصَحُوا .....
.....	سَسْتَغْلُ	..... أَسْتَغْفِرُ	..... اسْتَغْفِرُ .....
.....	سَوْفَ تَنْتَظِرُونَ	..... لَاحَظْتُ	..... نُمَارِسُونَ .....
.....	لَا تَنْتَبِهِي	..... اِنْبَعَثَ	..... تَنْخَرِجِينَ .....

۱- ای کسانی که ایمان آورده‌اید، دشمن من و دشمن خود را دوست نگیرید. اَلْمُمْتَحَنَةُ : ۱

۲- و ما هیچ پیامبری را جز به زبان مردمش نفرستادیم. اِبْرَاهِيم: ۴

الْتَّمِرِينَ الرَّابِعُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَالْحَدِيثَ، وَعَيِّنِ الْفِعْلَ اللَّازِمَ وَالْمُتَعَدِّيَ فِي الْكَلِمَاتِ الْمُعَيَّنَةِ.

۱- ﴿فَاسْتَغْفِرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ آل عمران : ۱۳۵

۲- ﴿إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَبِهُوا إِنِّي مَعََكُمْ مِنَ الْمُنْتَضِرِينَ﴾ يونس : ۲۰

۳- ﴿وَاصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ﴾ الْمُرَّمَّل : ۱۰

۴- النَّاسُ نِيَامٌ؛ فَإِذَا مَاتُوا **انْتَبَهُوا**. أميرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

سنگ قبر بانو دکتر آنه ماری شیمِل اسلام پڑوه، خاورشناس و مولوی شناس آلمانی

آراسته به حدیث حضرت علی علیه السلام

التمرين الخامس: ضع في الدائرة العدد المناسب. «كلمة واحدة زائدة».

- ١- مَكَيَّفُ الْهَوَاءِ ○ يَدْرُسُ فِيهِ الطُّلَابُ.
- ٢- الْمِشْمِشُ ○ مَا لَيْسَ مَفْتُوحًا؛ بَلْ مَسْدُودًا.
- ٣- الْمَوَاطِنُ ○ فَاكِهَةٌ يَأْكُلُهَا النَّاسُ مُجَفَّفَةً أَيْضًا.
- ٤- الْمُعْلَقُ ○ جِهَازٌ لِلْخَلَاصِ مِنْ حَرَارَةِ الصَّيْفِ.
- ٥- الْخَضِرَةُ ○ مَنْ يَعِيشُ مَعَكَ فِي وَطَنِكَ وَهُوَ مِنْ أَهَالِيهِ.
- ٦- الصَّفُّ ○

التمرين السادس: عَيِّنِ الْكَلِمَاتِ الْمُتَرَادِفَةَ وَالْمُتَضَادَّةَ. = ≠

أَنْزَلَ / أَصْبَحَ / حَفَلَةَ / رَفَعَ / صُعُودَ / صَارَ / حُجْرَةَ / مِهْرَجَانَ / نُزُولَ / عُرْفَةَ
 / ..... / ..... / ..... / .....

التمرين السابع: تَرَجِّمِ هَذِهِ الْأَفْعَالَ وَالْمَصَادِرَ.

إِبْتَسَمَ	إِبْتَسَمُوا	يَبْتَسِمُونَ	تَبْتَسِمُونَ	إِبْتَسِمِي	نَبْتَسِمُ	إِبْتَسَامٌ
لبخند زد	.....	.....	.....	.....	.....	.....
إِحْتَرَقَ	إِحْتَرَقُوا	سَيَحْتَرِقَانِ	لَا تَحْتَرِقُونَ	تَحْتَرِقِينَ	كَانُوا يَحْتَرِقُونَ	إِحْتِرَاقٌ
آتش گرفت	.....	.....	.....	.....	.....	.....
إِنْفَتَحَ	إِنْفَتَحَتْ	سَيَنْفَتِحُ	إِنْفَتَحَتَا	إِنْفَتِحْ	لَا يَنْفَتِحُ	إِنْفِتَاحٌ
باز شد	.....	.....	.....	.....	.....	.....
تَعَرَّفَ	تَعَرَّفُوا	تَعَرَّفَ	تَتَعَرَّفُونَ	تَعَرَّفْنَا	نَتَعَرَّفُ	تَعَرُّفٌ
شناخت	.....	.....	.....	.....	.....	.....

التَّامِرِينَ الثَّامِنُ: صَعُ فِي الْفِرَاعِ فِعْلًا مُنَاسِبًا.

☐ اغْفِر ☐ اسْتَغْفِرْ

☐ نَخْرُجُ ☐ نَتَخَرَّجُ

☐ انْقَطَعَ ☐ قَطَعَ

☐ يَنْظُرُ ☐ يَنْتَظِرُ

☐ سَلِمْنَا ☐ اسْتَلَمْنَا

١- ﴿فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَ ..... لِدُنْيِكَ﴾ غافر: ٥٥

٢- إن شاء الله سوف ..... كُلُّنَا مِنَ الْمَدْرَسَةِ بَعْدَ سَنَتَيْنِ.

٣- إلهي قد ..... رَجَائِي عَنِ الْخَلْقِ وَأَنْتَ رَجَائِي.

٤- كَانَ صَدِيقِي ..... وَالِدَهُ لِلرُّجُوعِ إِلَى الْبَيْتِ.

٥- أَنَا وَ زَمِيلِي ..... رَسَائِلَ عَبْرِ الْإِنْتَرْنِتِ.

التَّامِرِينَ التَّاسِعُ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ التَّالِيَةَ.

﴿سَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾

﴿يَعْرِفُونَهُمْ﴾

﴿رَجَعُوا إِلَيْهِمْ﴾

﴿يَقُولُونَ سَمِعْنَا﴾

﴿وَلَا تَيَاسُوا﴾

﴿أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾

﴿ارْجِعِي إِلَى رَبِّكَ﴾

﴿اسْتَخْرَجَهَا﴾

﴿أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ﴾

﴿لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ﴾

﴿نَجْعَلُهُمْ أُتَمَّةً﴾

﴿ظَلَمْتُ نَفْسِي﴾

﴿اغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا﴾

﴿اغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ﴾

﴿أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ﴾

﴿يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ﴾

﴿وَأَتْرَكَ الْبَحَرَ﴾

﴿قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا﴾

اَلْبَحْثُ الْعِلْمِيُّ

إِبْحَثْ عَنْ قِصَّةٍ قَصِيرَةٍ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي الْإِنْتَرْنِتِ أَوْ مَجَلَّةٍ أَوْ كِتَابٍ وَ تَرَجِمْهَا إِلَى الْفَارْسِيَّةِ، مُسْتَعِينًا بِمُعْجَمٍ عَرَبِيٍّ – فَارِسِيٍّ.

الدَّرْسُ الرَّابِعُ

﴿إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ﴾

به کتاب گویا گوش کنید؛ سپس در یک کار گروهی متن زیر را ترجمه کنید. در پایان اشکالات ترجمه خود را از دبیرتان بپرسید.

التَّعَايُشُ السَّلْمِيُّ

لَقَدْ كَانَتْ رِسَالَةُ الْإِسْلَامِ عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ قَائِمَةً عَلَى أَسَاسِ الْمَنْطِقِ وَاجْتِنَابِ
الْإِسَاءَةِ؛ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُولُ:

﴿وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَ
بَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ﴾ فَصَّلَتْ: ٣٤

إِنَّ الْقُرْآنَ يَأْمُرُ الْمُسْلِمِينَ أَلَّا يَسُبُّوا مَعْبُودَاتِ الْمُشْرِكِينَ وَ الْكُفَّارِ فَهُوَ يَقُولُ:

﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ...﴾ الْإِنْعَامُ: ١٠٨

الْإِسْلَامُ يَحْتَرِمُ الْأَدْيَانَ الْإِلَهِيَّةَ؛ ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَ
بَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئاً﴾ آلِ عِمْرَانَ: ٦٤

يُؤَكِّدُ الْقُرْآنُ عَلَى حُرِّيَةِ الْعَقِيدَةِ: ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ...﴾ الْبَقَرَةُ: ٢٥٦

لَا يَجُوزُ الْإِصْرَارُ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَ عَلَى الْعُدْوَانِ، لِأَنَّهُ لَا يَنْتَفِعُ بِهِ أَحَدٌ؛ وَ عَلَى
كُلِّ النَّاسِ أَنْ يَتَعَاشُوا مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايُشاً سَلْمِيّاً، مَعَ احْتِفَاطٍ كُلِّ مِنْهُمْ بِعَقَائِدِهِ؛
لِأَنَّهُ ﴿كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ﴾ الرَّؤْمُ: ٣٢

أَلْبَلَدُ الْإِسْلَامِيَّةُ مَجْمُوعَةٌ مِنَ الشُّعُوبِ الْكَثِيرَةِ، تَخْتَلِفُ فِي لُغَانِهَا وَ أَلْوَانِهَا.
قَالَ اللَّهُ تَعَالَى:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَ جَعَلْنَاكُمْ شُعُوباً وَقَبَائِلَ
لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ﴾ الْحُجُرَاتُ: ١٣

فَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ، أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ؛ أَلَا لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى

١- يعني: لَا تَسُبُّوا {الْأَلِهَةَ} الَّذِينَ يَدْعُونَ {هُم} مِنْ دُونِ اللَّهِ، فَإِذَا تَسَبَّوْا مَعْبُودَاتِهِمْ، يَسُبُّونَ رَبَّكُمْ.

عَجْمِيَّ، وَلَا لِعَجْمِيٍّ عَلَى عَرَبِيٍّ وَلَا لِأَسْوَدَ عَلَى أَحْمَرَ وَلَا لِأَحْمَرَ عَلَى أَسْوَدَ إِلَّا بِالتَّقْوَى.

يَأْمُرُنَا الْقُرْآنُ بِالْوَحْدَةِ. ﴿وَاَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا...﴾ آل عمران: ۱۰۳

يَتَجَلَّى اتِّحَادُ الْأُمَّةِ الْإِسْلَامِيَّةِ فِي صُورٍ كَثِيرَةٍ، مِنْهَا اجْتِمَاعُ الْمُسْلِمِينَ فِي مَكَانٍ وَاحِدٍ فِي الْحَجِّ. الْمُسْلِمُونَ خُمْسُ سُكَّانِ الْعَالَمِ، يَعِيشُونَ فِي مِسَاحَةٍ وَاسِعَةٍ مِنَ الْأَرْضِ مِنَ الصَّيْنِ إِلَى الْمُحِيطِ الْأَطْلَسِيِّ.

قَالَ الْإِمَامُ الْخُمَيْنِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ: ... إِذَا قَالَ أَحَدٌ كَلَاماً يُفَرِّقُ الْمُسْلِمِينَ، فَأَعْلَمُوا أَنَّهُ جَاهِلٌ أَوْ عَالِمٌ يُحَاوِلُ بَبِّ الْخِلَافِ بَيْنَ صُفُوفِ الْمُسْلِمِينَ. وَ قَالَ قَائِدُنَا آيَةُ اللَّهِ الْخَامِنِي:

مَنْ رَأَى مِنْكُمْ أَحَدًا يَدْعُو إِلَى التَّفْرِقَةِ، فَهُوَ عَمِيلُ الْعَدُوِّ.

■ به کتاب گویا گوش کنید و کلمات جدید متن را در کلاس با هم تکرار کنید.

احترام گذاشت

احتفاظ: نگاه داشتن

إِسَاءَةٌ: بدی کردن

إِسْتَوَى: برابر است

أَشْرَكَ: شریک قرار داد

إِعْتَصَمَ: چنگ زد (با دست گرفت)

أَكَّدَ: تأکید کرد

إِنْ: اگر

أُنْثَى: زن، ماده

أَلَّا: که نه ... أَلَّا نَعْبُدَ: که نپرستیم

(أَنْ+لَا+نَعْبُدُ)

أَيُّ إِسَاءَةٍ: هرگونه بدی، هرگونه

بی ادبی

بَبِّ: پراکندن

تَجَلَّى: جلوه گر شد

تَعَارَفَ: شناخت یافت

«لِتَعَارَفُوا: تا همدیگر را بشناسید.»

تَعَايَشَ: همزیستی داشت

«أَنْ يَتَعَايَشُوا تَعَايُشاً سَلَمِيّاً: که

همزیستی مسالمت آمیز کنند.»

تَفَرَّقَ: پراکنده شد

لَا تَفَرَّقُوا: پراکنده نشوید

جَازَ: جایز است

حَبَلٌ: طناب «جمع: حبال»

حُرِّيَّةٌ: آزادی

حَمِيمٌ: گرم و صمیمی

خِلَافٌ: اختلاف

خُمْسٌ: یک پنجم

دَعَا: فرا خواند، دعا کرد

«يَدْعُونَ: فرا می خوانند»

ذَكَرَ: مرد، نر

فَرِحَ: شاد

فَرَّقَ: پراکنده ساخت

قَائِدٌ: رهبر

قَائِمٌ: استوار، ایستاده

سَبَّ: دشنام داد

سَلَمِيٌّ: مُسَالَمَتِ آمیز

«سَلَمٌ: صلح»

سَوَاءٌ: یکسان

عَذَرَ: عذر پذیرفت

عَلَى مَرِّ الْعُصُورِ: در گذر زمان

عَمِيلٌ: مزدور «جمع: عَمَلَاءُ»

فَضْلٌ: برتری، فزونی

لَدَى: نزد «لَدَيْهِمْ: دارند»

مَعَ بَعْضٍ: با همدیگر

مِنْ دُونِ اللَّهِ: به جای خدا، به غیر

خدا

✓ x

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَا حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- يَجُوزُ الْإِصْرَارُ عَلَى نِقَاطِ الْخِلَافِ وَ الْعُدْوَانِ، لِلدَّفَاعِ عَنِ الْحَقِيقَةِ. ....
- ۲- رِسَالَةُ الْإِسْلَامِ قَائِمَةٌ عَلَى أَسَاسِ الْمَنْطِقِ وَ اجْتِنَابِ الْإِسَاءَةِ. ....
- ۳- عَلَى كُلِّ النَّاسِ أَنْ يَتَعَايَشُوا مَعَ بَعْضِهِمْ تَعَايُشًا سَلْمِيًّا. ....
- ۴- لِبَعْضِ الشُّعُوبِ فَضْلٌ عَلَى الْآخَرِينَ بِسَبَبِ اللُّونِ. ....
- ۵- رُبُّعُ سُكَّانِ الْعَالَمِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ. ....

اعلموا

الْفِعْلُ الثَّلَاثِيُّ الْمَزِيدُ (۲)

در درس گذشته با چهار باب از فعل‌های «ثلاثی مزید» آشنا شدیم.
با چهار باب ثلاثی مزید دیگر (تَفَاعُلٌ، تَفْعِيلٌ، مُفَاعَلَةٌ و اِفعال) آشنا شوید.

أَلْبَاب	الْمَاضِي	الْمُضَارِع	الْأَمْر	الْمَصَدَر
تَفَاعُلٌ	تَشَابَهَ: همانند شد	يَتَشَابَهُ: همانند می‌شود	تَشَابَهَ: همانند شو	تَشَابُهُ: همانند شدن
تَفْعِيلٌ	فَرَّحَ: شاد کرد	يُفَرِّحُ: شاد می‌کند	فَرِّحْ: شاد کن	تَفْرِيحٌ: شاد کردن
مُفَاعَلَةٌ	جَالَسَ: همنشینی کرد	يُجَالِسُ: همنشینی می‌کند	جَالَسْ: همنشینی کن	مُجَالَسَةٌ: همنشینی کردن
إِفعال	أَخْرَجَ: بیرون آورد	يُخْرِجُ: بیرون می‌آورد	أَخْرِجْ: بیرون بیاور	إِخْرَاجٌ: بیرون آوردن